pagini bucovinene

ANUL VI nr. 8 (68)

AUGUST 1987

EDITATE ÎN COLABORARE CU COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA

autograf MIRCEA VAIDA

URIAȘA CETATE

Din cînd în cînd cornul amintirii sună după bouri. Pădurile Țării de Sus adăpostesc pe sub cetini umbrele bourilor ieșite noaptea în poienile înrourate.

Bourul Moldovei a rămas să vegheze istoria acestui neam din peceți și steme voievodale.

Am văzut o piatră smulsă din zidurile uriașe ale Cetății Ciceului, o piatră ruptă din inima Transilvaniei — pe care mîna meșterului din vechime ciopleste semnul bourului sub soare și sub lună.

Îmi plec fruntea, din cînd în cînd, acestei pietre.

Mircea Vaida

FORUM

Întotdeauna în preajma marilor evenimente are loc o revigorare a spiritului acțiunii politice și sociale, se declanșează întreceri, crește interesul pentru calitatea manifestărilor, pentru lucrul bine făcut. Este tocmai atmosfera pe care organele și organizațiile de partid, consiliile de conducere ale instituțiilor și așezamintelor culturale, factorii cu răspunderi educaționale din județul nostru o stimulează în întîmpinarea celui de al III-lea Congres al Educației Politice și Culturii Socialiste. Inițiat de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca o manifestare concretă, de lucru a democratismului real ce domnește în societatea noastră socialistă, acest Forum al spiritualității românești va da sens unei noi etape de muncă, va formula noi exigențe pentru efortul de formare și modelare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, a întregului nostru popor.

Racordată cu entuziasm, cu pasiune și dăruire acestui climat emulativ, viața culturală suceveană a cunoscut noi împliniri, își propune noi aspirații. În cele peste 530 instituții și așezaminte culturale au avut loc numai în acest an peste 15 000 acțiuni politico-educative, spectacole, concursuri și întreceri, expoziții ; au fost vizionate aproape 3 000 de filme, s-au citit peste 100 000 de cărți, am avut peste 150 000 vizionări în muzee. Marea competiție a muncii, creației și interpretării artistice, Festivalul național „Cîntarea României", a însemnat pentru județul Suceava, pentru oamenii muncii, pentru factorii educaționali antrenați, drumul unei munci rodnice încununată de reale satisfacții. De la 1 500 formații artistice și 30 000 artiști amatori la prima ediție, la peste 5 300 formații și peste 100 000 participanți în prezent ; de la 83 premii republicane la întîia confruntare, la peste 1 150 posibilități în ediția a VI-a, iată rodul efortului depus, iată uriașa forță a talentului, creativității, dăruirii artistice și măiestriei sucevenilor. S-au ilustrat cu convingere și mare forță de penetrație educativă genurile militante ale culturii noastre socialiste : mișcarea corală, formațiile de teatru, montajul literar și recitalul de poezie, creația tehnico-științifică, literară, muzicală și plastică ; au fost scoase la lumină și valorificate scenic sau expozițional nebănuite comori ale tezaurului coregrafic, muzical și de artă populară păstrate, create și dezvoltate de locuitorii minunatelor meleaguri sucevene.

Au căpătat consistență și continuitate o serie de manifestări care polarizează întreaga forța educativă și cultural-artistică în cadrul decadelor și săptămînilor educației politice și culturii socialiste generalizate în toate cele 98 unități administrative ale județului și eșalonate pe parcursul întregului an ; s-au impus în geografia spirituală a patriei marile acțiuni interjudețene organizate în domeniile muzicii instrumentale și corale, picturii, poeziei patriotice, filmului de amatori, creației și interpretării artistice populare. În peisajul urbanistic al județului au fost amplasate peste 30 de lucrări de artă monumentală, au fost înființate 11 instituții culturale noi ; scriitorii activează în cadrul Cenaclului Uniunii Scriitorilor și au publicația lor, suplimentul „Pagini Bucovinene" ; pictorii sînt organizați într-un cenaclu al Uniunii Artiștilor Plastici, dispun de 7 ateliere de creație și o Galerie de Artă ; s-a impus în viața culturală a municipiului Secția Suceava a Teatrului Național „Vasile Alecsandri".

Dar dincolo de toate aceste înfăptuiri și rezultate la baza cărora stă sprijinul permanent, atent și stăruitor al organelor județene, municipale, orășenești și comunale de partid și de stat, se află oamenii, minunatii oameni ai Țării de Sus, harnici, competenți, talentați, animați de pasiune și dăruire, dornici de afirmare și cu vocație de Ctitori, de ziditori de noi frumuseți pe meleagul străbun al patriei. Ei sînt autorii dezvoltării impetuoase economico-sociale a județului Suceava ; ei sînt cei care prin munca lor situează Bucovina an de an printre județele fruntașe ale țării ; ei sînt cei care au obținut în 1986 locul I în industrie, locul II în întrecerea dintre consiliile populare județene și locul III în agricultură. De aceea lor le închinăm tot ce s-a făcut pînă acum în viața spirituală, lor le datorăm tot ceea ce încă nu am făcut. Cu gîndul la ei, cu gîndul la Forumul din augustul nostru aniversar, activul cultural al județului Suceava își propune să facă mai mult, mai bine, mai frumos, convins fiind că totul rămîne oamenilor și că totul trebuie făcut pentru ei.

Alexandru TOMA
președinte al Comitetului Județean de Cultură și Educație Socialistă Suceava

Desen de Traian BRĂDEAN

PARTIDULUI, ÎN VARA FIERBINTE

Atinge-mă în August c-o lumină,
ridică-mi fruntea, să slăvesc o țară,
în stema ei o dragoste deplină
să regăsesc, precum întîia oară!

Atinge-mi fruntea c-un cuvînt al tău,
Partid cutezător, speranță vie,
ascultă-mi cîntecul de pe Rarău
ce te iubește și se-apleacă Ție!

Cald undui-vor holde românești
în visul nostru care-i viitorul
oglinda lor din înălțimi cerești
istoria-s, partidul și poporul!

N. MOSCALIUC

Patria în August

Patria e toate acestea. Patria în August e toate acestea în lumina desăvîrșită a verii.

Oștirile de porumb sînt străbătute de freamătul abia sesizabil, dar profund, de dinaintea marilor victorii. De douăzeci de ani pe schele, Silvia Scheu crește acum pe varul curat al Căminului Cultural din Cîrlibaba, în materii fără moarte, toate florile acestui pămînt. Și tot aici, lîngă monumentul descălecării, Gheorghe Tomoioagă, primarul, închide ochii și citește cu inima porunca de demult : „liberă și înfloritoare Țara Moldovei" ! La Cacica, un șantier nou zămislește tulpini și trunchiuri noi urcușului sării din adînc spre bucatele de pe masa noastră. La ivirea zorilor, pădurarul Ștefan Fădor, din Brodina, e întotdeauna, fără greș, în pepiniera de molid, ca un învățător în mijlocul copiilor. Apoi ia calea munților, pentru întîlnirea de fiecare zi cu puieții puși în primăvară, să vadă, să simtă dacă s-au obișnuit cu înălțimea, cum au înfruntat furtunile de peste noapte, cu cît au mai înaintat spre arcul zării. La Botoșana, cu degetele profesorului Vasile Boca, viața adaugă rînd după rînd în cartea neamurilor așezării. În Cașvana, asemeni părinților lor, copiii coboară împreună cu stejarul lor secular în istoria și în legenda acestui popor. Și asemeni urmașilor lor, azi numai cu telescopul, mîine, cine știe ?, se plimbă printre stele și se răsfață cu popasuri înțelepte pe Soare și pe Lună. Mireasma pîinii tinere ne deschide năvalnic ușa să ne spună în graiul ei răsplătitor „Bună dimineața" !, în vreme ce la Cornu Luncii orizontul începe cu statuile vegetale ale cînepii puse la rumenit în cuptorul cîmpiei. La Holdița, Neagra și Căboaia, în frunte cu trei comitete de inițiativă, gospodarii acționează pentru încheierea construcției a două magazine sătești și pentru prelungirea conductei de apă potabilă. La dispensarul din Serbăuți, medicul pediatru Oltița Mandiți notează vești bune, natalitatea — 19,6 la mie, mortalitatea infantilă — zero, în clipele libere se plimbă cu o carte în mînă pe sub teii a căror floare e de-acum miere sau stă de vorbă cu fiii ei, Andrei și Adrian, evident despre tata, care, la Mestecăniș, sfredelește tunele în măduva munților. Trecînd puntea diafană a celei mai lungi zile a anului, cînd soarele stă drept pe cer, Toader Hrib, cronicarul de la Arbore, de la altitudinea celor nouă decenii ale sale, lasă gîndul să-i stăruie pe creștetul sperantelor noastre cu tulburătoarea întrebare : „Spune, dragă tinere, ce ai făcut tu pentru alții, ce ai făcut tu pentru părinții tăi, pentru satul tău și pentru neamul romanesc?" În sfîrșit, zăpada a zburat ușoară, ca o pasăre a amintirii, și de pe Giumalău, iar în grădina cu peste 100 de specii a unui om foarte bogat („Eu am copii mulți și cărți multe !") — drumarul Ioan Grosu din Cîrlibaba — a venit rîndul florilor lui august, în potirele cărora și mireasma și culoarea ating apogeul intensității lor. La Bilca, Filița Cuciurean coase și dansează cu aceeași inegalabilă măiestrie în serile lungi ale verii, ca și în zilele scurte ale iernii. În biblioteca semicentenară din Cîmpulung Moldovenesc, volumele scrise de localnici au început asaltul unui raft nou. Nonia, Milia, Sera și Serena sînt numele scrisorilor țesute din fir de in de filatoarele din Fălticeni și trimise spre toate colțurile lumii ca să mărturisească în graiul unei arte milenare nevoia de pace geamănă cu însuși miracolul maternității. În nopțile străvezii, cine-și lipește urechea de pămînt poate auzi decantarea sevelor în bulgării de zăpadă ai cartofilor. Dinspre ținutul florii soarelui, albinele torc fir de miere spre Calafindești, Salcea, Pătrăuți și-n fiecare dimineață descopăr schele noi în „Obcinile" municipiului. Tot astfel, timpanul sufletului simte vibrația pregătirii marilor sfaturi ale țării, deschiderea de noi șantiere spiritualității noastre, muncii noastre.

Toate acestea sînt Patria. Patria în August e toate acestea în lumina desăvîrșită a verii, care urcă înlăuntrul faptelor și oamenilor și ni-i arată, mai limpede ca oricînd, zidindu-se, scriindu-se, vesnicindu-se, fiind și necontenit devenind Istorie.

Doina CERNICA

A PRIVI

„ÎNCĂ, ÎNCĂ..."

O viață — cît și cînd a putut —, Toader Hrib, coborîtor dintr-o familie, cum zice el, de „oameni curioși", a umblat „pe urmele cele vechi". În casele oamenilor, în tainele pămîntului, în așezări din multe orizonturi.

Îi citeam fața luminată de o bucurie cuminte. Cu cîteva zile în urmă, nouă decenii încheiaseră un nou inel în acest înțelept arbore de la Arbore. Și fusese „mare serbare" în ograda Cronicarului...

Toader Hrib retrăiește clipele acelea. Florile de iasomie, și cele de grădină, și cele de cîmp, aduse de săteni și rămase în preajma sa, îi urmăreau mișcarea — aproape aceeași, de cînd o știu — prin fața obiectelor ce se numesc istorie, cunoaștere, dreptul la nemoarte.

Îl urmăreau și în momentele cînd îl găsisem povestind despre cele din muzeul său unui arborean de 82 de ani, din cealaltă parte a satului.

— A venit la mine, iată, un om tare bătrîn...

Ne-a întîmpinat cu aceste vorbe, parcă lăsînd să credem că el, de 90 de ani, e mai tînăr. I-am și spus, de aceea :

— Vă simțiți bine? Sănătos ?

— Încă, încă...

A urmat — cum necontenit se petrece în această casă — întoarcerea în timp. Într-o viață trăită în neodihnă, pe care bărbatul acesta „a pus-o, toată, pe hîrtie", pentru a se ști, pentru a o înțelege în trecerea ei prin întîmplările unui veac. Ca și istoria unor sate, școli și a încă treisprezece familii. Scrisul său a acoperit mii de pagini. O parte a trecut în destinul unei cărți. Să dureze peste vremi, să domnească peste cele cîte au fost și vor fi la Arbore.

— Zilnic, notez. Evenimente mai de seamă din muzeu, din țară, din lume...

Privirile sale cuprind apoi ograda — și ca un muzeu ieșit în întîmpinarea oamenilor —, trec peste scrisori și articole de ziar, peste imagini. Nu-mi par obosite — cred că deslușesc totul, dincolo și dincoace de lucruri și culori —, dar în suflet mă înnegurează mărturisirea rostită în treacăt, de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat, pe cînd spunea ce i-a plăcut mai mult să facă : „Silesc o jumătate de ochi și scriu zilnic". Pagina albă îi reține cuvîntul curat ca fîntînile satului pe care le-a vrut totdeauna în preajma setei, pentru ca apa să limpezească trupul omului.

Toader Hrib aparține, pentru vecie, muzeului său. Ființa lui, ca o flacără albă, învăluie unelte de piatră, mărturii dacice și romane, ceramică, tablouri și cărți vechi, multe altele care i-au părut a spune, adevărat, ceva despre viața și lucrarea celor din glia strămoșească.

Îi ascultam gîndul înțelept, dus pînă la capăt, cu vorbe reînviind bătrîne cronici, dorindu-i, la cei nouăzeci de ani, „încă, încă..."

Ion PARANICI

Cronica literară

METAMORFOZE*)

O cursă presărată cu obstacole și pariuri (cu sine) pare cariera scriitoricească a lui Platon Pardău, un romancier vînos și ambițios, neputîndu-și înfrîna productivismul ; de la efortul transcrierii (pe canalul romanului realist-documentar) la imaginarul proliferant, cultivînd infiltrațiile neverosimilului, aburul fantastic, brodînd pe muchia conflictului dintre ficțiune și realitate, prozatorul atinge prin **Portretul** o nouă cotă valorică a drumului său scriitoricesc. Combustibilul ziaristic, turația imageriei, acumulările de altădată cernute prin lecția „realismului magic" debordează ; plăcerea de a scrie, ușurința redactării, stilul familiar, alert, vervos, cu pigment ironic, acroșînd lectorul îi permit un invidiabil ritm editorial și priză la public. După un început liric, Platon Pardău a devenit un prolific prozator, a cărui emblemă definitorie ar putea fi tocmai **metamorfoza**. De la o carte la alta, ex-bucovineanul se „schimbă la față" ; mereu un alt Platon Pardău, împins pe panta imprevizibilului, experimentînd din mers, crescînd valoric, ne surprinde și ne bucură.

Tripticul consacrat superinginerului Cicero (vz. **Tentația** 1, 2, **Ultima tentație**), un bărbat din fibră tare, stăpîn pe desfășurarea evenimentelor, tehnocratul vibrînd — în cușca succeselor sale — doar la argument (fiind un „mecanism programat", cu pasiunea rece a perfecției în vine), anunța și producea o fisură : aiuritul inginer își descoperea — la vîrsta critică — **vulnerabilitatea.** Pe canavaua bizareriilor, o dragoste tomnatică pentru vaporoasa, enigmatica Metula îl fixează în reverie ; boicotînd credibilul, locvacele narator (agresiv-provocator) împinge epica înspre dramatic. Va fi vorba, dincolo de pitorescul seratelor de joi de la vila superspecialistului, reunind „caseta", spărgînd glazura cosmopolită, de victoria afectului, de pierderea previzibilității, de ratare și culpabilizare.

Am făcut această trimitere deoarece în **Portretul** revine — e drept, — doar episodic — acest Cicero însoțit de o fiică Pedimonte (Metula), perechea refugiată într-o casă oblonită căutînd „imposibila tinerețe". Romanele lui Platon Pardău devin — apăsat — **romanele crizei interioare**, captînd reverberațiile afective ale unei vîrste măcinate de nostalgii dar și ale impasului creator, răsfrînt larg — existențial.

Criticî de felurite calibre au căzut de acord că **Portretul** ar fi cea mai bună carte (de pînă acum !) a infatigabilului Platon Pardău. Nu-i voi contrazice, realitatea textului romanesc conducînd dealtminteri — fără concesii — spre această fermă concluzie. Regăsim aceeași poftă a povestirii, voita ambiguizare învălmășind reperele cronologice, aglomerarea unor bizarerii, aerul fantastic îmbălsămînd un topos cu deschidere spre realul verificabil : miraculoasa Dorună, un univers „bine articulat". Iarăși tentanta fantasmagorie își taie partea leului ; iarăși „jocul aiurit al memoriei", descifrînd „codul" localnicilor penetrează în cutele narațiunii, realitatea fiind admisă — avertiza cîndva Platon Pardău — doar transformată în fantezie.

Portretul este romanul unui pictor care nu pictează ! În Doruna, orășelul lipit de rîu, unde viața curge egală cu sine, unde „istoria răbdării" ar putea nutri romanul, Octavian Belung slujea un zeu mediocru ; împotmolit în milul prostului gust, măruntul pictor traversa în „orașul mort" — „un veac de buruieni fericite". Era „de nicăieri", trăia „ca un străin", claustrat benevol, amintindu-și tot mai rar de visele din studenție, împins către pictură de predicatori itineranți ; un talent „cam neguros" așadar, retras în casă, spre mîhnirea consoartei, încă sperînd că nenorocul va fi „spart", că aceste scurgeri de voință se vor bloca. „Mărețul pictor floricol" era un ratat, ducea o viață de „orbete", pictînd „zarzavaturi", acceptînd comenzi umilitoare.

Chemat de urgență la Domnul Alexander, responsabilul cu artele din oraș, Belung intră într-o zodie nouă : a fost ales pentru a executa un portret de importanță capitală pentru Doruna. Comanda îi va aduce nu doar un „purcoi de bancnote" ci și o altă cotă în urbe. Devine un om important ; de la florile în găletușe și peisajele cu cerbi lopătari, Octavian Belung trece la această „operă fundamentală", schița în cărbune a „omului cu chelie și mustață" — urmînd a fi portretizat — pregătindu-i triumful. Pe un scenariu aproape brebanian, în Octavian Belung se deșteaptă stăpînul ; prin văzduhul vieții sale fără zvîcniri mocnesc ambițiile, anunțînd dezghețul. În realitate acest nou Belung („Totul era el" — și slugă și stăpîn) intră într-o nevindecabilă „criză de talent". Revenind la punctul zero, după lungi excursii în atelier adulmecînd trecutul, retrăindu-l, aducînd la suprafață întîmplări îngropate, pictorul — conștientizîndu-și neputința — își oferă lungi plimbări, se alcoolizează, se desparte de familie. „Comanda" și acel misterios domn Alexander îi întorc „viața pe dos" ; plutim într-o atmosferă kafkianizată, într-un sfîrșit de ev romantic austriac (dar cu orchestre punk !), cu întîlniri misterioase și ieșiri secrete, în care „faptele de faimă" din arhivele Dorunei anunță metamorfoza omului insignifiant, cu un „neajuns de identitate". Poate și Musil ar trebui convocat aici, spre a fixa mediul care germinează, anunțînd mari prefaceri, o **renaștere** ; Belung era (devenise) un nemulțumit, chemînd acum primejdia, incapabil însă de a forța destinul într-o regăsire tîrzie. Provocată de acea schiță în cărbune (care, se zice, i-ar fi aparținut), criza pictorului e mascată de triumful în care se instalează aparent ; carele alegorice îi pregătesc o falsă victorie deși cucerirea interiorității, ieșirea din vegetativ, din somnolență, saltul la condiția de creator (trezind zeii conștiinței și declanșînd criza) pot însemna o victorie plătită cu prețul eșecului.

Tot în metamorfoză este și fratele lui Octavian Belung, Liviu, devenit confident ; regăsirea fraților, „aerele de pastor" ale fostului excavatorist (plin de freamăt și umor, respirînd un aer de siguranță simplă și temeinică, instituindu-se apoi ca serv și protector, apărînd drumul ferm al pictorului spre portretul care nu se mai naște) aduc în pagină un tandem straniu.

„Hartistul", vînător de iluzii e urmărit îndeaproape, păzit de un Liviu convertit, presat de „scadența supărătoare" ; cîndva în pielea clasei muncitoare, „pictînd" miare, mutînd munții, Liviu reprezenta pentru pictor exteriorul, lumea cealaltă, o formulă de existență spălată de neliniști, chiotul vitalist.

Sondînd „atmosfera" Dorunei, Platon Pardău nu ratează ocazia unor tușe sarcastice : procesul „floricolului" cu Puzdea, patronul **Opiniei**, „tartorul interesat de evenimente", cercul de pictură „Gruparea nouă" al lui Beiaosta, abundența figurilor pitorești, izul exotic, profețiile apocaliptice, spiritele în fierbere, hărmălaia, acea agitație care nu înseamnă — neapărat — activitate procură o lectură delicioasă. Peste toate însă, stilul fluent, ușor digresiv, nițel metaforizat, agreabil. Platon Pardău nu uită că scrie, totuși, pentru marele public, chestiune care scapă unor autori „superesteți", producînd romane ilizibile.

Pentru a trage linie, aș zice că productivul Platon Pardău își continuă drumul ascendent. Oferind — pînă acum — atîtea surprize, el ne poate rezerva — de ce nu? — și altele. Angajat în aventura scrisului, în acea călătorie „spre nu se știe unde", (cum recunoștea el însuși) romancierul are mînă și s-ar cuveni să mediteze asupra ritmului. Inundînd piața literară, Platon Pardău a cucerit — deocamdată — doar circumspecția unor critici, în pofida marelui succes de public.

Portretul ar fi un exemplu de lungă gestație, prima frază fiind așternută cu ani în urmă. Mai mult chiar, cîteva mii de pagini, cîțiva memorabili eroi ne despart de individul pipernicit ce aștepta în holul de marmură, abandonat apoi de scriitor, „prins" de alte proiecte. Deși **Portretul**, un incitant roman al impasului creatorului, este punctul de sus al epicii sale (pînă în această clipă), aș încheia spunînd că Platon Pardău își amînă marele roman. Dar presimt că el va fi scris negreșit, fiind cerut de înzestrarea și verva celui care — vorba poetului Platon Pardău — o începuse „al dracului de bine". Să așteptăm convinși că și Platon Pardău va avea tăria să aștepte, lăsînd manuscrisele să dospească, eliberîndu-se de obsesia cantitativului.

Adrian Dinu RACHIERU

*) Platon Pardău : **Portretul**, Ed. **Cartea Românească, 1986.**

SIMON — PETRU OPREA

Obelisc

Un om a alunecat și a căzut
în altă lume. Pînă să înțeleagă
au trecut treizeci și șase de ani.
Acum privește în jur
și fiecare lucru îl vede întîia oară
fiecare gest pe care-l face e primul.
Acolo absența lui n-a fost remarcată
sărbătorindu-se tocmai nașterea unei galaxii.
Aici prezența-i nu tulbură cu nimic
ordinea firească a lumii
el nu apucă nu mîngîie el numește numai.
De altfel el își petrece timpul
ca și cum ar fi însuși timpul.
Într-o zi își ia inima în mînă
și numind-o soare
se rotește în jurul ei pînă cînd
trupul lui pas cu pas se prelinge în mers
și nu mai rămîne decît o mînă
ca un obelisc sprijinind fierul unei inimi.
În altă zi se îngrijește de soarta
unui fir de iarbă
crescîndu-l ca pe un boabab pînă cînd
inundat de păsări migratoare
îl retează cu dinții îmbătîndu-se
cu aerul pur din cupa caselor.
Noaptea de obicei desenează
cu privirea pe cer
constelații necunoscute numai privind
pînă la incendiere un punct
apoi altul și altul pînă adoarme.

Într-un tîrziu

Totul a fost spus...

au fost mărturisite toate
păcatele, bucuriile
și tristețile fără seamăn
visele
în cărțile cu coperțile vîntului
au fost descrise toate
anotimpurile mării
și ale sinelui
pe paginile de nisip stelele
harta tărîmurilor
la care nu vom accede
nicicînd
cu ecoul scoicii senestre am desenat-o

totul totul a fost spus a fost spus...

Vivaldi

Iată îți aduc această creangă
de cais în floare și miresmele
primăvara și păsările sînt
cuprinse toate în ea
dragostea mea

iată îți aduc această înrourare
pe-un fir de iarbă și greierii
licuriciul și comorile sînt
cuprinse toate în ea
dragostea mea

iată îți aduc această frunză
de toamnă tîrzie și vînturile
tristețea și zborul cocorilor sînt
cuprinse toate în ea
dragostea mea

iată îți aduc această grădină
a ferestrei înflorite și ninsorile
noaptea nopților și stelele lupilor sînt
cuprinse toate în ea
dragostea mea...

...Și visa

Era singur. Înconjurat
pe dinăuntru cu ziduri de umbre
ale cailor albi și roșii în cerc nechezînd.
Număra firele de iarbă
din vulnerabilul călcîi al zidurilor :
unul inimii tale unul inimii mele !
Și visa....

Era singur. Înconjurat
pe dinăuntru cu un șanț de apărare
în care cu flăcări albastre un rîu roșu ardea.
Număra firele de cenușă
după nuntirea pe rug cu fiecare primăvară :
unul inimii mele unul inimii tale !
Și visa....

Era singur. Înconjurat
pe dinăuntru cu oglinzile oarbe
ale unei clepsidre albastre și sparte.
Număra firele de nisip
după adierea fiecărui gînd :
unul inimii tale unul inimii mele !
Și visa....

PROZĂ

Apa de sub brazdă

Fiorul dimineții a fost scurt și peste cîmpie căldura începu să se lase în straturi dense. Soarele trecuse întreg deasupra orizontului, dar era încă mare și roșu. Printre razele sale bizîia în depărtare un tractor. Unul singur. Cîmpia, soarele, tractorul. Era, desigur, și un om ; iar omul, ființă atentă și iscoditoare, mai vedea, mai simțea cîte ceva : deasupra, începuseră să colinde la porțile înaltului ciocîrliile ; jos, uneori, două căprioare săreau peste brazde și peste ciulini. Alteori, cît de atent ar fi privit, nu le zărea nicăieri. La munte, își zise, animalele se ascund în văgăuni ; la cîmpie, ele se ascund în întinderea nesfîrșită...

De cu seară șeful îi spusese : „Vezi că este o rămășiță de arat la Baltă ; te duci tu. Să-ți iei tot ce-ți trebuie, căci e departe și ești singur". El a înțeles : a alimentat la capacitatea maximă a rezervorului, a controlat motorul, și-a pus mîncare și două sticle cu apă, a cerut femeii să-l scoale pe la trei. Răsăritul soarelui l-a găsit cu multe brazde proaspete în urmă.

„Baltă" — era un fel de a spune ; o văioagă, ca o farfurie întinsă, în care bătrînii țineau minte că va fi fost cîndva apă. Rămăsese doar numele, căci numele se schimbă uneori mai greu ca locurile. La „Baltă" nu se găsea, pe o mare întindere, nici un strop de apă. Satul era departe, rîul — la aproape douăzeci de kilometri.

Lucră cu spor pînă pe la nouă, cînd simți deodată căldura toropindu-l. Opri, bău dintr-o sticlă mai mult de trei sferturi, apoi se dezbrăcă și luă numai bluza de salopetă peste pielea goală. Urcă la volan înviorat. Tractorul stîrnea un nor de praf tot mai gros. Trase basca pe ochi, încheie bluza pînă sus, dar știa că în curînd praful îi va intra în toate cotloanele corpului : pe piele, în urechi, în jurul ochilor, și chiar îi va scrișni printre dinți.

Bău rămășița din prima sticlă, pe care o aruncă în brazdă. La a doua va trebui să fac economie, gîndi. Jumătate după masă, jumătate pînă seara, la plecare. Dar simțea de pe acum setea începînd să-l stăpînească. Văzu iarăși căprioarele. Oare ele de unde beau apă? Se duc la pîrîu? Se duc, alta ce au de făcut? Atunci de ce mai umblă pe aici ?

Era de-acum aproape unsprezece, soarele ardea în dușmănie, înciudat parcă de singurătatea lui în imensa văgăună a boltei. Ba nu, ciocîrliile... Ele or fi suferind de sete? Pe cîtă apă le trebuie lor...

Singur, omul trebuie să se gîndească la ceva. Într-o discuție poți spune vorbe obișnuite, de formă, care nu trebuie gîndite. Dar singur...

Opri deodată și se așeză să mănince. Fără nici un plan, fără să simtă o foame deosebită, începu să mestece pe apucate. Curînd își zîmbi lui însuși, înțelegînd : mînca doar pentru a bea porția de apă, pe care altfel nu și-o putea îngădui. Duse sticla la gură și, cînd o lăsă, văzu că trecuse mult de jumătate. Și era caldă, și abia acum simți ce sete grozavă îl mistuie.

Lăsă sticla în dosul unui bulgăre mare și se urcă iar la volan, hotărît să nu se mai gîndească la apă. Praful formase pe pielea lui o crustă groasă, ciocane de foc îl trăsneau în creștet. Cîmpia, soarele, tractorul. Omul cu gîndurile lui, căprioarele și ciocîrliile...

Trecuse puțin de amiază cînd coborî să bea și ultimul rest. După aceea, la multe alte întoarceri, sticla părăsită pe brazdă sclipea în soare, amintindu-i mereu că e goală. Și treaba era abia la jumătate.

Cîteva minute? o oră? mai multe? Fu liniștit și parcă nu simțea nici o dorință. Muncea aparent calm, în fond mecanic și fără gînduri. Pe urmă începu să vadă înainte aerul cum se mișcă în valuri albastre, ca niște ape revărsate. Deschise gura și sorbi cu poftă. Gîtul și pieptul i se aprinseră, iar pe limbă îi rămase parcă un pachet de vată pe care în zadar încerca să-l umezească ori să-l dea afară. Și căprioarele, iată-le, trec liniștite peste arie...

Se pomeni jos, alergînd pe rînd la cele două sticle. A doua era complet uscată. Prima avea un strop pe fund ; îl sorbi și rămase cu ele în mînă. „Nu se poate, își zise, în orice caz nu rezist jumătate de zi fără apă în iadul ăsta". Se urcă la volan, puse sticlele la spatele scaunului și se uită împrejur : „Încotro s-o iau? În sat? La rîu? La sediu? Unde aș putea întîlni mai curînd pe cineva cu apă?" Porni în viteză, săltînd peste brazde. Din radiator săreau stropi care sfîrîiau pe tabla tractorului. „Și apa din radiator e clocotită. Apa? Ia stai...". Opri, și în liniștea fierbinte, privind în gol printre valurile de praf și de căldură, încercă să gîndească lucid. „Va să zică am apă, aici, cu mine. Însă e fierbinte, cum s-o beau? Dar trebuie să termin aratul ca să nu mai vin și mîine.

Stătea cu mîinile pe volan, nemișcat. Calupul de vată din gură se extinsese în piept și în tot corpul. Cîmpia, soarele, tractorul, setea, căprioarele, ciocîrliile, setea, valurile de căldură, cerul albastru ondulat, setea ; și brazdele din urmă, șerpi negri și reci. Reci? Nevenindu-i să-și creadă gîndului, sări jos și strecură mîinile printre bulgări. Luă sticlele și se aplecă sub tractor ; desfăcu micul robinet de sub radiator și apa clocotită începu să curgă ; clătină nițel sticla, de teamă să nu crape, dar și ea era fierbinte. Umplu una, o puse jos alături ; o umplu și pe a doua, căută dopurile în buzunar, le îndesă bine. Alese locul potrivit, trase un rînd de brazde, cît putu de adînc ; într-unul din șanțurile astfel făcute, așeză sticlele ; iară cu plugul, cu precauție maximă, răsturnă pămînt rece peste comoara sa fierbinte ; înfipse în locul respectiv un levier la capătul căruia înnodă o cîrpă. Din nou la volan. Peste o oră va avea apă rece.

Simți o adiere? Sau poate mersul tractorului... Zări un norișor pe albastrul cerului? Cîmpia era aceeași, unică, întinsă. Doar soarele, coborît puțin, începuse să lungească umbra tractorului și a omului de pe el.

Gh. MOROȘANU

JUNIMIȘTI FĂLTICENENI

„Junimea" a reprezentat o epocă de autentică vibrație și de nobil entuziasm, o etapă solidă ce se constituie și ca armătură și ca blazon al spiritualității românești. Este „direcția nouă", izvorînd din cea mai pură tradiție pe care o continuă dialectic ridicînd pe culmi neatinse sfîrșitul de secol al XIX-lea. „Cariatidele" templului național au ființat și s-au nemurit prin fierberea la înalta temperatură de suflet și de minte a „Junimii", Capitalul intelectual-artistic adunat în ședințele societății, în revista „Convorbiri literare", prin debuturi și în ediții de scriitor permite manifestarea puternicului val al clasicismului românesc, plenitudinea potențelor artistice ale „duhului național" peste barierile teritoriale impuse de vreme, afirmînd o literatură viguroasă pe care o propune cu mîndrie, dar și cu exigențe străinătății.

Junimea a înviorat viața literară a Moldovei, rămasă, prin Iași, capitala spirituală a țării.

Prezența colaboratorilor din spațiul geografic fălticenean se constituie ca o pagină de istorie culturală îndeobște. Ne permitem, deci, post-factum, aprecierea limpezimii de minte și a ardorii de suflet a unor consecvenți junimiști. Respectînd principiul „intră cine vrea, rămîne cine poate", amintim prezențele locale la **Junimea** :

— Vasile Tasu născut la Baia în 1845, frecventînd cenaclul din 1872 și

— Alexandru Lambrior născut la Fălticeni în 1845 (vezi Constantin Turcu : **Alexandru Lambrior — noi contribuții biografice**, Iași 1948), frecventînd **Junimea** din același an. Filolog și folclorist, a publicat în „Convorbiri literare" studii docte (**Limba cronicarilor și limba de astăzi la români, Jocurile copiilor, Cuvinte de reverență la români** ș.a.).

— Gheorghe Vîrnav Liteanu, născut la Liteni în 1840, participînd la **Junimea** din 1870, dovedind spirit critic și observație pertinentă în discutarea creațiilor literare ;

— Nicolai Beldiceanu, născut la Preotești în 1844, la **Junimea** din 1879 ;

— Gheorghe Bejan, născut la Tolești în 1847, cunoscut la **Junimea** ca „baioneta inteligentă" ;

— Gheorghe Radu, născut la Fălticeni în 1852, activînd la **Junimea** din 1873 ;

— Vasile Ionescu, născut în 1858, frecventînd **Junimea** între anii 1876 și 1881. A scris o gramatică. Stîlp al **Junimii**, și în același timp ales suflet fălticenean a fost însă Nicu Gane. Născut în 1856, în familia Postelnicului Matei Gane, viitorul scriitor și-a legat copilăria și avîntul năvalnic al tinereții de urbea nata-

(continuare în pag. IV)

Mioara GAFENCU

„La asta servește literatura: să alunge răul"

— Un interviu cu scriitorul VASILE ANDRU —

1. Vasile Andru, ați tipărit șapte cărți. Și, sigur, n-o să vă opriți aici. Aș ruga să-mi îngăduiți a vă întreba, rememorînd, sînteți bucuros ori necăjit de asta ? !

— Văd că mă împingi spre un bilanț de etapă. Vrei să știi dacă eu sînt mulțumit de puținul realizat sau dacă, dimpotrivă, sînt mîhnit pentru cîte mai sînt de făcut. Am moralul întărit al omului care a putut lucra ce-i place. Acesta e un punct cîștigat. Firește, mă apasă și proiectele nefăptuite, datoriile neplătite, utopiile nepărăsite... Noroc că integrez destul de repede adversitățile sorții. Mai ales dimineața, în zori, sînt salvat de orice deznădejde : dimineața am un capital de viitor mereu întreg, neștirbit, și un capital de visare, care mă face stăpîn și răbdător. Dar am și zile — vai, prea multe — cînd mă simt împotmolit în propriul meu entuziasm. Am zile de dezastru afectiv total, zile pierdute pînă la durere, bucuriile ar fi ca din zile dramatic pierdute, să fac o viață nepierdută.

2. Sábato spune undeva că niciodată pagina unui scriitor ori partitura unui muzician nu țin de foame, de sete... Dvs. de ce credeți că (ne) „ține" literatura ?

— Într-un basm bucovinean se zice că „la casa cu povești, nu intră Necuratul". La asta servește literatura : să alunge răul. Biologia ne învață că ființele rudimentare sînt mai vulnerabile decît ființele subnutrite. Literatura ar trebui să ne apere de rudimentar și de alienare.

Ernesto Sábato a fost o vreme președintele unei comisii care cerceta cazurile persoanelor dispărute. Asta l-a ținut într-un contact permanent cu nenorocirea. Pe lîngă asta, el este disperat, probabil, că atîtea secole de cultură n-au reglat instinctele noastre și n-au ameliorat sistemele sociale și că omul este, în atîtea locuri pe glob, pîndit de precaritate. Dar Sábato însuși, fără nevoința textului, n-ar fi ajuns să-și dezvolte în asemenea grad simțul solidarității tragice.

După un eșec personal, sau după un eșec al civilizației actuale, scriitorul se întreabă : ce rost mai are cartea pe care o cizelez, sau reveria justițiară pe care o propag ? Ce rost ? Și totuși, cunosc cărți care au ajutat oameni în suferință. Cunosc cărți care, prin efecte însumate, au stimulat ultimele energii ale supraviețuirii. Să le mai numesc ? Hanania Ben Teradion, condamnat la ardere pe rug pentru că nu voia să renege Cartea, știa bine că ceea ce scapă de la focul prigoanei este tocmai litera, spiritul.

Cartea poate fi slabă în imediat, dar puternică în timp lung, prin însumarea efectelor sale. Voi demonstra odată că imperiul roman, după prăbușire, și-a reîncropit conturul grație unei cărți... Uneori cartea este puternică și în imediat. Mai ales la națiile mature. Francezii se lăudau într-o vreme că la ei literatura este a patra putere în stat ! Se poate. Eu mă întorc la îndemnul basmului bucovinean : nu lăsați casa fără povești, că intră Necuratul !

3. Densitatea enunțului, informația consistentă, asociațiile îmbelșugate, temerare desfășurări ale imaginarului, aderente la real, spargere de dogme, lucrul sever... Ce credeți că mai încape în proza pe care o slujiți ?

— În proza aceasta mai încape un plus de uimire. **Uimirea** este un proiect de a comunica incomunicabilul.

4. Ați scris de cîteva ori despre proza nouă. Care este statutul ei ? Cum o apărați ?

— Încerc să apăr proza scriind proză. Este singurul mod de a apăra eficient ceva : practica. Cît despre teorie, este și ea de folos. Eseurile mele despre proza nouă au o valoare euristică.

5. Cînd ați plîns pentru prima dată pentru o pricină literară ? Cînd v-ați bucurat ?

— Prin întrebarea asta, mă plonjezi în copilăria cea mai fragedă. Copil fiind, am plîns pentru prima dată din pricină de carte cînd părinții mi-au citit istoria lui Daniel cel aruncat în cuptorul încins de către Nabucodonosor, și apoi același Daniel aruncat în groapa cu lei de către Darius... Aveam vreo 9 ani. Ei îmi citeau seara, cînd se adunau de la muncă ; eu stăteam în pat și îmi ascundeam capul în așternut, ca să nu mă vadă că plîng. Eram răscolit de tot ce-mi citeau ei. Astăzi spun că atunci se producea trecerea de la acel minimum de emoție (care este egoismul) la maximum de emoție (care este participația, prin cuvînt și imaginație, la viața și jalea altora).

Îmi mai amintesc de o mîhnire de altădată. M-am întristat foarte tare cînd am auzit că a murit poetul Nicolae Labiș. Nu țin minte dacă am plîns sau nu (înaintînd în vîrstă, omul începe să plîngă lăuntric), dar știu că multe zile am fost apăsat. Eram pe atunci elev la Liceul din Siret, era în decembrie 1956. Colindele mele au fost triste în anul acela

Bucurii din pricină literară ? M-am bucurat cînd am citit în ziar că s-a desființat cenzura. Asta a fost în decembrie 1977. S-a dat un comunicat în presa noastră. Mi-am zis : iată o hotărîre bună !

6. Care vedeți a fi însușirea cea mai de seamă a scriitorului ?

— **Scriitorul este un specialist** în reciclarea defectelor sale. Altfel zis, în convertirea defectelor în calități. Sînt tot felul de trăsături „accentuate" de caracter, suceli și complexe psihice, care se convertesc în energii estetice. Autorii de teatru absurd sînt mari adunînd laolaltă toate defectele comunicării citadine. Cunosc un confrate care a evoluat binișor dinamizat de megalomanie și de un incorijibil complex de inferioritate. S-a vădit că defectele umane sînt mina de uraniu a prozei, nu doar a virtuții. „Trebuie să fii cel puțin canibal ca să devii celebru în Occident", ne spunea Baconsky, exprimînd în cuvinte amare neadaptarea sa și a noastră, a candizilor.

Această însușire a scriitorului se poate exprima și-n alți termeni, mai urbani : darul de a umaniza imensa noastră zestre de sălbăticie. A umaniza partea noastră inumană.

Și dacă defectele sînt mina de uraniu a prozei, atunci **sophrosyne**, înțelepciunea și atracția misterioasă a desăvîrșirii, sînt mina ei de aur. Păcat că aurul pălește în fața uraniului...

În finalul răspunsului, voi spune că însușirea cea mai de seamă este **să te despoi de însușiri.** Cînd ajunge aici, un scriitor este deja mai mult decît un scriitor : este un om. Așadar, pe alte căi, am ajuns la o concluzie pascaliană... Dar ce înseamnă să te despoi de însușiri ? Înseamnă a distruge automatisme mentale, a înlătura condiționări și inerții de simțire, a arunca prejudecăți, a goli mintea de bruiaje parazitare. În acest stadiu, devii o mare putere în materie de reflectare, înțelegere, claritate.

7. O întrebare despre ieșirea în lume. Sînteți un autor de succes ? Ce șanse de popularitate are proza pe care o scrieți ?

— Eu sînt un autor popular, din cîte văd. Am o presă indiferent-favorabilă. Apatic-favorabilă. Cel mai prețios aliat al unui autor (întru publicitate) este falanga snoabă a criticii, or eu n-am reușit să o cîștig... Înaintez, încet, fără contestări și fără aplauze furtunoase. Romanul meu cel mai bine primit, pînă acum, a fost **Noaptea împăratului.** Relativul său succes se datorează mai mult lui Traian, împăratul, decît strădaniilor mele. Se caută genul istoric, ce să-i faci. Cînd dai roman istoric, ești iertat chiar și pentru unele performanțe estetice.

Romanul **Turnul** s-a epuizat repede, dar încă nu pot aprecia ecoul lui real, penetrația lui. Cu mici excepții, critica a fost sau prudentă, sau distrată. Cît despre public (cei aprox. 30 000 cititori) nu am de unde să-i cunosc reacțiile. **Turnul** are o latură carnavalescă și alta isihastă ; ambele sînt spații de manifestare (și de sondare) ale umanului. Poate că panta isihastă merge mai adînc spre enigma umană. Eu îmi închipui că am un cititor pregătit să recepteze și acest aspect.

Așa stau lucrurile cu ieșirea în lumea carpatică. Cît despre ieșirea pre limbi străine, sînt abia la kilometrul unu. Adică primii mei traducători au fost bulgarii și, fiind ei primii, au fost și cei mai inspirați, adică mi-au tradus ceva proză scurtă, din **Iutlanda posibilă** și din **Arheologia dorințelor.** Romanul **Noaptea împăratului,** tradus în patru limbi, la noi, nu-mi fac iluzii că mi-a adus mulți cititori străini. Este un fel de sticlă aruncată în mare : nu știu dacă a ajuns la vreun țărm. Acum aflu că **Mirele** se traduce la Kiev, iar **Turnul** la Moscova. Proza scurtă se propagă și mai încet... În lume, trebuie să izbucnești cu o carte. Nu cu șapte : cu una singură, dar foarte cerută. Literatura română actuală, mi se pare, încă nu reușește asta : să izbucnească în lume printr-o carte.

8. Care vedeți a fi bătaia prozei în veacul iminent ? Cu ce forțe întîmpinăm secolul următor ?

— Romanul scurt și scăpărător va cîștiga teren. Raportul romanului viitor față de romanul realist tradițional va fi de 1 : 8. Adică tot ce spunea Balzac în 1000 de pagini, autorul secolului viitor va spune în 125 de pagini, cu aceleași speranțe de obiectivitate și de realism. Pe lîngă autorul romanului de 125 de pagini, desigur, vor trăi și atavicii grafomani, care vor popula (nu zic „polua") literatura, cu succes și beneficii materiale. Dar structura de rezistență a prozei va fi cartea scurtă și scăpărătoare.

Sper că tot mai mulți autori vor conveni că scrisul este o practică însemnată a spiritului și vor avea o atitudine în consecință. Asta va apropia cumva proza de ingineria psiho-somatică, dar fără riscul de a-i distruge specificul. Mărturisesc, că, aici, am făcut nu atît o previziune, cît o descriere a unor obsesii personale. Poate asta m-ar interesa pe mine în prag de secol 21, poate asta aștept eu de la proza mea.

9. Cum vă închipuiți că arată scriitorul care se respectă ?

— Iată, mai întîi, ce zicea Karl Krauss : „De ce scrie un om. Pentru că nu are destul caracter ca să se abțină". Karl Krauss se referea la scriitorul din timpul său : timp paradoxal, de nepăsare și apocalipsă, de anxietate și așteptare, de asprime și labilitate. Vremurile de acel soi deformează actul scrisului, îl împing spre compromis sau spre infantilism. În asemenea timpuri, păstrătorii „Focului sacru" al artei se exprimă în felurile chipuri, inclusiv prin tăcere. Dar în ce condiții tăcerea devine un cod artistic ? Iată o temă pe care o lăsăm deocamdată deschisă.

Exigența cu sine este un alt semn al scriitorului care se respectă. Marea frămîntare, marea mărturie, marele stimul mental : doar pentru astea merită să rupi actul tăcerii, frumusețea tăcerii, eficienta lucrare a tăcerii. Adică numai pentru ceea ce face „să sporească sufletul", cum ziceau bătrînii noștri fascinați că în om există un suflet.

Discuție consemnată de
Dumitru BRĂDĂȚAN

TRANSPARENȚE

August

Metalul luminii curge arabescuri verzi pe timpane.
Se aude tot sistemul solar.
Galaxia mai rămîne un mit virtualizat prin
negație.
Se aud vibrații trecute și viitoare despărțite
de numai o clipă.
Luna august e femeie și stă la răscrucea cerului,
a unor brazi inconștienți și fînețelor cosite.
E acolo un măcel parfumat pînă la disperare.
Ea e făcută din marmură și ține palmele cuib
către tine.
Din cariera asta se dezgropau pe vremuri lei,
vulturi, grifoni...
Muți și nemuritori.
Soarele o lasă albă, dar amîndoi ne întîrziem
geana către sîni.
Acolo a fost uitat un halou tremurat.
Va fi fost seară.
Cum să treci mai departe dacă ea tace și privește
în palme ?
Cuib pentru o pasăre ce a fost sau va veni...
Sau apă de-o singură sete...
Se pot tipări în ele lingouri din toate orele zilei.
Pe cer zuruie grîu sporit cu aramă și secară
de smaragd.
Pur și simplu, ne vom mumifica în această
lavă roșcovană.
În orbite două pietre ale strălucirii cît oul
de porumbel.
Pasărea-săgeată se rotește tot mai tare
și ne cuprinde amețeala.
Cosmonauți de catifea într-o centrifugă
imaginară.
Îmi fac aripi din solzi de plumb și țigle.
Plonjez la picioarele zînei pînă duc în creștet
nisipul din fundul unei fîntîni.
De astăzi luna august are oglindă.
Ea știe graiul și încă alte minuni.

M. TINESCU

Și rodu-i mai dulce

Cu fructe rotunde, cu spice urcînd
pe mesele noastre de taină și cină
pămîntul de-acasă în August înalță
un cîntec de proaspătă, vie lumină,
și-auzi rădăcina sub brazdele aspre
cum urcă spre cer respirările noastre,
și-auzi prin ferestre o pasăre-n zbor
spre spații de suflet albastre,
în August visăm într-o pace deplină
cîmpii somnoroase și munții din piatră
sub mîinile noastre cu forme cîntînd
iubirile noastre de neam și de vatră,
în August și fapta-i mai demnă, mai dreaptă,
și rodu-i mai dulce sub cîntec și slavă,
și-odată cu glia din munte la mare
fă-te cîntec de țară, fă-te cîntec, Suceavă !

Ion DRĂGUȘANUL

Cîntec

Pămîntul mă urcă-ntre stele
Dîndu-mi dreptul să ard printre ele.

Mai am de cărat fînul și-l car
Ca o furnică și ca o albină
Fir cu fir, nectar cu nectar,
În stoguri cu multă lumină.

Mă-mpurpură toamna din toate părțile.
Explozii solare-n struguri și-n mere.
Îmi pun deoparte toate cărțile
Care dețin suprema putere.

Le vor reciti între otrăvuri și coasă
Cînd mierla-i soră c-o privighetoare
În zorii zorilor, la masă de mătasă,
Lîngă roua frunții cu mireasmă ocrotitoare.

Gheorghe LUPU

Despre starea de patrie

Patria-aripă de stea
deasupra inimii arcuindu-se pînă
ce înșine noi devenim
cîntătoare fîntînă...

De jur-împrejur Ea se află
ca ploaia, ca umbra, ca soarele...
Fără de ea cum s-ar mai înstela,
neliniștite, izvoarele ?

Să nu-i căutăm definiții !
Mai presus de iubire există ! Cum oare
am putea învăța să doinească
o privighetoare ?

Ca-ntr-o poveste de dragoste,
mestecenii Ei au sfiala aleasă a mirilor.
Între veșnic și efemer se numește întîi
suma iubirilor.

Nimic nu-i incert cînd e vorba de Ea.
Respiră. Cîntă. Iubește. Și nu are moarte.
Viața Ei este cea cît i-o dăm
fiecare în parte.

Se află doar în prea-plinul iubirii
încolțind ca boabele grîului. Grele.
Ce poate arde mai pur decît macii-nflorind
tricolore drapele ?

Cuvintele Ei sînt purtătoare de cîntec.
Nu căutați ce nu s-a mai spus !
Există un cuvînt mai cuprinzător decît Patria
Și mai presus ?

Să nu-i rănim cu vorba, imaculate, zăpezile !
Despre starea de patrie nu se vorbește.
Pînă la lacrimi strigător și sublim, e ceva
ce doar se trăiește !

Victor IONESCU

Ochiul codrilor

Ochiul codrilor din scară
Se deschide-n lupi albaștri
Cît sîntem în Bucovina
Mai sorbim din ploi de aștri

Cît sîntem în Bucovina
Devenim un cîntec pur
Deschizînd în noi albastrul
Cu o pasăre-n azur

Ochiul codrilor ne știe
Căci își rupe-n noi lumina
Izvorînd din Eminescu
Mai sîntem în Bucovina

Neam poetic care-și cîntă
Doina dorurilor sale
Ce pămînt străvechi ne soarbe
Între rime și-ntre zale

Ochiul codrilor ne tace
Mult mai mult ca zvon, măiastru
Mai sîntem în Bucovina
Deschizînd în noi albastru.

Ioan IACOB

Silueta unei miresme

Pentru că sînt fericit,
cetitorule, iată,
acum urmăresc pe-ndelete —
o, pînă cînd către margine
ochii
desferecă roua,

și iarăși —

acum urmăresc, vreau să spun,
silueta strălimpede a
întreitei miresme
pe pajiștea
proaspăt cosită :

Niciunde,
nicicînd o metaforă nu
poate fi mai duios
înrămată —
albastru
nestăvilit este în august
văzduhul
în satul meu somptuos,
ancestral — Bucovina —
inconfundabilă,
indestructibilă stare de suflet,
de unde îți scriu, cetitorule,
iată,
bucoavna aceasta bucolică, sacră
petală de vis
dintr-o stea
meliferă.

Vasile ZETU

Bucovina

Tu faci parte din mine,
niciodată nu rămîn prea mult
într-un loc străin,
mi-e dor de Bucovina,
insulă nostalgică
atîrnînd strălucitor
înaintea amintirilor mele,
ești spiritul meu
populînd pupilele ochilor
vechile tale pavaje
traversează bulevardele sufletului meu,
ca o compactă singurătate
sau ca niște oglinzi
care se reflectă una într-alta.

Cristian Pașcanu BUCOVIAN

Cîntec de piatră

Noi locului am stat cu piatra.
așa cum e în zidiri așezată,
sau cum e sub cenușă vatra
pe care-arsura nu e alinată.
Ne-am înălțat în trupul de zidire
și temelie-am fost la noua casă.
Ni-i piatra arcuită-n os subțire
de tîmplă, ca o boltă calcaroasă.
E-un miez pietros a noastră ființare
pe-acest pămînt. Nu suntem frunze-n vînt.
Noi ne-am durat de mii de ani altare,
topite cu străbunii în pămînt.
Urcușu-i deci de piatră, iar în lut
ne coborîm la cei de dinainte.
Din noi tot crește marele trecut,
ca versul veșnic din fierbinți cuvinte.

Petru REZUȘ

PREMIUL PAGINILOR BUCOVINENE LA CONCURSUL DE POEZIE „PORNI LUCEAFĂRUL", ORGANIZAT DE COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ BOTOȘANI, EDIȚIA 1987

Un poem citit într-un ritm civil de sentință

nu-mi alege locul în care să mă-ngrop
așteaptă-mă sus pe dîmb și privește
întîi orizontul și vezi dacă mă cuprinde
plumbul de execuție cu rana în privire
ca o torță aprinsă inima copiilor
murmură-n pieptul patriei
întîia dimensiune e strigătul
la hotarele privirii zăpada cade cu ochi deschiși
peste osemintele înghesuite marșul triumfal al poemului
încolțește la umbra statuilor învățătoarea satului
își face stagiatura în ore deschise citește țăranilor
ultimele dorințe într-un ritm civil de sentință

Aurel POP

PERMANENȚE

E. Ar. Zaharia (Zaharia Macovei)

Zaharia Macovei s-a născut la 24 ianuarie 1911 în localitatea Horodnic de Sus, județul Suceava. A făcut liceul la Cosmeni, iar facultatea la Cernăuți, urmînd cursuri de specializare la Paris (cu Charles Bruneau, J. M. Carré, Mario Roques, G. Le Gentil, Marcel Bataillon, P. V. Tieghem) și diferite alte cursuri (Paul Valéry, Paul Hazard, E. Brehier, Jean Boutière —) pînă în iulie 1941.

A fost profesor la licee din țară (Dorohoi, Fălticeni ș.a.), iar ultima dată a funcționat la Institutul de Învățămînt Superior din Oradea (1964—1973).

Consătenilor I. G. Sbiera, Vasile Tigănescu, Iulian Vesper, le urmează **E. Ar. Zaharia (Zaharia Macovei)**, al patrulea scriitor (în ordine cronologică) pe care îl dă Horodnicul culturii române.

Este membru în diferite societăți științifice, culturale, cenacluri ; a publicat cărți (poezie, romane), studii, cercetări, comunicări, articole, note, recenzii, cronici, eseuri, a scos ediții de scriitori.

A debutat cu versuri, ca elev, semnînd cu pseudonimele **Firu Măgdălin, Radu Voichiță, Mălin Bucur** ș.a., dar se face remarcat abia în **Junimea literară** (1931).

A redactat revistele **Orion** (cu **Aurel Putneanu**, apoi cu **Em. Gorescu**, apărută la Rădăuți și București, 1933, 1935), **Argonaut** (cu **Mircea Streinul**, 1934) ; **Fișier** (1934), **Nord** (1938). A fost redactor la **Glasul Bucovinei**.

A colaborat la peste 100 de reviste în perioada interbelică și la alte 20 de reviste în anii '50—'80. Printre acestea din urmă amintim doar : **Cercetări de limbă și literatură** (Oradea), **Cercetări de limbă și literatură** (Sibiu), **Colocviu, Crișana, Familia, Filobiblon, Forum, Gaudeamus, Limbă și literatură, Lucrări științifice, Nebănuitele trepte, Orizont, Revista de pedagogie, Revista învățămîntului superior, Țara Crișurilor.**

Scriitor foarte prolific în tinerețe, a scris în 11 ani (1933—1943) 23 de cărți, tipărind 18 dintre ele: **Trandafirii negri**, 1933 ; **Afania**, 1933, **Apoteoz**, 1933, **Trestia Barcan**, 1934, **Stihuri, metafore și imagini românești**, 1935, **Marathon**, 1936, **Insurgențe**, 1938, **Artur Gorovei**, Brașov, 1938, **Nord**, Fălticeni, 1938, **Revista Nouă**, Rădăuți, 1938, **Acteon**, 1940, **Nerv**, 1940, **Beatitudini** 1943, **Opinii europene despre dor**, 1943, **Antologie rădăuțeană**, 1943, unele cărți le-a scris în franceza **Portrait de la Bucovina**, 1939, **Essai de bibliographie pour l'étude du „dor" roumain**, 1943, iar altele i-au rămas în manuscris : **D. Anghel și poezia spaniolă, Eugenio d'Ors sau grandoarea rațiunii, G. Bogdan-Duică, Mim** (roman), **Trandafiri spanioli**, cărți semnate cu pseudonimul E. Ar. Zaharia. După război a semnat cu numele său adevărat Zaharia Macovei, cele peste 40 de studii științifice, în diferite publicații, sau în volume colective : **Trecut, prezent și viitor în Bihor** (1969), **Bihorul** (1971), **Monografia Liceului „Emanuil Gojdu"** (1971), **Culegere de texte pentru dictări** (cu **Traian Blajovici, Valeria Botiș, Ioan Comănescu**), București, 1969, **Analize literare pentru bacalaureat și admiterea la facultate** (cu **Paul Magheru, Mihai Vinturache**), București, 1973. Pentru tipar are pregătite : **Flori alese din poezia Bihorului** (cu **Lucian Brimba, Valentin Chifor, Paul Magheru, Aneta Micle**) ; **Ioan Slavici, o pagină uitată, Dicționar de tipuri umane** (1000 p.) ș.a.

A scos ediții de scriitori : Ion Roșca : **Semne'n Scuturi**, București, 1937 ; Ioan Slavici : **Atitudini și mărturisiri**, Facla, Timișoara, 1975 ; Horia Bottea : **Game și pendulări**, Ed. Dacia, 1983, (cu Ilie Radu-Nandra) ; a tradus volumul Adelei Popescu, **Între noi timpul**, 1986, în limba franceză.

A tradus din poezia franceză, spaniolă, portugheză, engleză, rusă.

Ion PRELIPCEAN

JUNIMIȘTI FĂLTICENENI

(urmare din pag. II)

lă. Aici și-a trăit frumoșii ani ai școlarității, mărturisind în 1912, la a 70-a aniversare a școlii domnești : „nicăirea nu-mi e mai îndemînă ca aici, nicăirea nu-mi par locurile mai frumoase". Aici a simțit primele tresăriri ale dragostei, aici a ucenicit în breasla vînătorească în decorul de vis al Brădățelului, de aici a participat la adunările unioniste de la Slatina, aici a trăit memorabila noapte a Unirii, îndrăzneală ce-a atras destituirea din postul de tînăr judecător. De aici legătura de suflet : „fiecare colț de zid îmi spune o poveste". Memorialistica din „Zile trăite" și „Păcate mărturisite", în dulcele grai al vremurilor, evocă „Amintiri din copilărie" dar și „Anii de ucenicie". Contemporan și prieten cu Ion Creangă (vezi Fondul documentar, Galeria oamenilor de seamă din Fălticeni — corespondența), anticipînd, prin plăcerea cinegetică și iubirea pentru natură, pe Mihail Sadoveanu, Nicu Gane este un produs al acestor meleaguri. În descrierea peisajului mirific al „Împărăției apelor", Sadoveanu are un înaintaș prețios : „aburi deși acopereau fața apei ca un înveliș de noapte prin care nu străbătea nici una din ochioasele stele spre a se oglindi ; iar apa dormea adînc" („În vacanță"). Însuși Sadoveanu, în necrologul din 1916, îl numește „maestrul meu".

Viața și obligațiile profesiunii l-au dus pe rînd la Suceava și Dorohoi, la Focșani și la Iași. De Iași a rămas legat, ca și de orașul copilăriei, Fălticeni.

Din 1865 este prezent la **Junimea** și, negreșit, dacă în 1863 s-ar fi aflat la Iași, ar fi fost printre fondatori. A abordat „drapelul nostru național" — revista „Convorbiri literare", pe care a slujit-o cu credință.

Nicu Gane este al **Junimii** încă prin debut : aducînd prima nuvelă, „Fluierul lui Ștefan", spre citire, se simțea „un vinovat care ascundea în buzunar corpul delictului" **(Cum am început a scrie)**. În emoția debutului nu și-a putut citi textul. A făcut-o Titu Maiorescu, exclamînd la sfîrșit : „voila une nouvelle !".

Mentorul junimist l-a inclus în „direcția nouă" și l-a supus adeseori unei judecăți obiective. Iată, în scrisoarea din 6—18 decembrie 1876 către Nicu Gane, Titu Maiorescu afirmă : **„Cînele bălan** a plăcut tuturor cărora le-am citit și cred că este cea mai bună scriere a ta pînă acum", apreciind „limba cea limpede și firească încălzită cu mici vibrări sentimentale", propunîndu-i unele corecturi. „Cu aceste patru rezerve, nuvela ta este una din cele mai frumoase" (Fond documentar — Galerie).

„Președinte al celor nouă", Nicu Gane a avut mulțumirea de a-și publica în 1880 „Novele" în două volume, cu o dedicație grăitoare pentru traiectoria destinului său literar : „Amicilor mei din **Junimea** vouă vă dedic această carte... căci fără voi, fără caldul vostru îndemn, nici o linie poate n-ar fi ieșit din pana mea". Legătura de suflet cu **Junimea** a rămas constantă cu toate că opiniile politice l-au condus pe alte drumuri. În discursul din 22 decembrie 1899 arăta că „cele mai plăcute și mai senine oare ce am petrecut în viața mea, au fost acele de la întrunirile noastre literare... unde domnea numai voia bună și spiritul cel mai intim de colegialitate, unde fiecare își citea scrierile în mijlocul unui auditor cu judecată liberă și unde simțea un adevărat repaus sufletesc într-o atmosferă limpede neatinsă de veninul patimilor lumești".

Relatările memorialistice despre **Muzica la Junimea** sînt deosebit de interesante (O baladă a lui Nicu Gane — **Domnița și robul** — a fost transpusă muzical de compozitorul Gheorghe Schelleti). Relatările despre pictură (atelierul din strada Săulescu unde lucrau Nicu Gane, Verussi, Buiucliu și Vasile Pogor) se constituie ca documente de epocă cu vervă de cronicar martor al „Zilelor trăite".

Opera sa a cunoscut o vie circulație. Doi junimiști — Iacob Negruzzi și Ion Luca Caragiale — au scris un inspirat libret de operă pe muzica lui E. Caudella, după nuvela „Hatmanul Baltag".

Se vorbea chiar de „un plagiat la **Junimea**" (vezi **Caietele A. G. Stino** în Fondul documentar al Galeriei), pornind de la scrisoarea lui Bengescu-Dabija către Nicu Gane, în care învinuitul se scuza că nu folosise în textul pentru opera comică „Olteanca" nuvela lui Nicu Gane „Două nebunii". Nu se produsese vîlvă, pentru că nici unul din texte nu-și putuse impune primatul valoric.

Opera lui Nicu Gane s-a bucurat de recunoaștere națională și a circulat în traducere germană, franceză, cehă, bulgară, suedeză.

În miezul incandescent al evenimentelor timpului său, la răscruce de veac **(An nou, veac nou 1901)**, Nicu Gane vine din atemporalul cronicăresc avînd sfătoșenia celui ce mărturisea „au fost scrise în inima sa".

În același timp Nicu Gane este o prezență vie a secolului al XIX-lea cu „Păcatele tinereților" devenite „Păcate mărturisite", cu „Amintiri din junețe" mergînd spre „Zile trăite" ; de la „Cum am învățat românește" la „Cum am început a scrie". Descendența negruzziană nu e doar de neam ci și de procedură, fără a ajunge însă la valoarea artistică a operei înaintașului, dar încercîndu-se întru aceasta ; opera sa este astfel tînără — „un liman de seninătate" (Eugen Lovinescu). Apropierile de alți prozatori, Ion Slavici, I. L. Caragiale, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, de asemenea se susțin.

Afirmăm că Nicu Gane aparține literaturii începutului de veac, fiind un precursor al scrisului sadovenian, o dovadă concludentă a „afinităților elective" ale celor doi copii trăitori la iazul Somuzului. Limba curat românească a lui Nicu Gane adeverește spusa lui Sadoveanu : „Proza lui nesilită se desfășoară firesc și lin ca o priveliște a blîndei noastre Moldove".

Bucurîndu-se de recunoaștere oficială — membru corespondent al Academiei Române, din 1882, membru activ din 1908, președinte al Secției literare a Academiei din 1912 — Nicu Gane intră în plin veac al XX-lea cu o bogăție de proiecte și planuri literare concretizate în colaborarea la tînăra revistă ieșeană „Viața românească" (în primul număr din 1 martie 1906 i se publică articolul „Cum am tradus Infernul lui Dante").

Receptiv la mișcarea de idei a timpului, prezent în viața artistică, Nicu Gane ne apare ca un păstrător al tradiției ; pe un triptic se ridică opera sa. Rădăcinile operei sînt înfipte în specificul românesc, găsindu-și „sujeturi" originale ; ramurile cresc venetic în contactul cu **Junimea** care-l certifică drept creator autentic în coloanele „Convorbirilor literare" ; roadele sporesc, poetului și prozatorului adăugîndu-i-se memorialistul și traducătorul din opera Homerului italian. Iată cum Nicu Gane este liantul dintre înaintași și urmași — „firul unei tradiții neîntrerupte (Ibrăileanu), nuvelele lui fiind „dovezi sigure ale unui povestitor predestinat" (Ilie Dan).

Merită, de asemenea, amintit faptul că spre redacția „Convorbirilor literare", sub imboldul lui Nicu Gane, au pornit multe încercări scriitoricești de pe aceste meleaguri. Scînteietoare prin **spirit** sînt **„Amintirile"** lui Iacob Negruzzi despre unele consecvente trimiteri de proze de către Vasile Forescu și Dimitrie Moțun (ambii sînt consemnați în **Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900**, Editura Academiei, 1979).

Nicu Gane, „al patrulea ca vechime și ierarhie" la Junimea cum îl considera Gheorghe Panu, reprezintă substanțiala contribuție fălticeneana la mișcarea cultural-artistică a epocii.

Junimea și **Convorbiri literare** au făcut epocă iar colaborările fălticenene nu întotdeauna de domeniul artei autentice, au fost însă dintre cele ce au dat sarea pămîntului, expresie a vitalității creatoare, pregătind drumul lui Sadoveanu prin revista „Viața românească", al lui E. Lovinescu prin revista „Sburătorul".

SERGHEI ALEXEEVICI BARUZDIK (U.R.S.S.)

Versuri despre om și despre cuvintele sale

În lume sînt tot felul de cuvinte
nu seamănă nici unul cu celălalt
cînd îți vorbesc ca un surîs cuminte,
cînd te uimesc ca fulgerul înalt,
cînd îndrăznețe, cînd suave, calme
de neclintit, oricît ar bate-un vînt,
dar toate iau și netezesc în palme
făptura vie-a faptei din cuvînt !
Cuvinte multe năvălesc în lume
cum sînt și fapte în al lumii spic,
căci dacă fapte nu pot fi anume,
se stinge și cuvîntul, nu-i nimic,
se pierde ca prigoria în spațiu
și nu-l mai poți aduce pe pămînt,
căci omul ce nu soarbe din faptă cu nesațiu
nu-i decît omul fără de cuvînt !

În românește de
Dumitru BĂLAN și Ion POTOPIN

CADRAN

Criticii între ei

Cum ziua bună se cunoaște de dimineață, așa și cronica de complezență se trădează de la primele rînduri. „Motivată" de obligații amicale ori redacționale, ea curge domol prin pagini de reviste asemeni unui pîrîiaș pitulat printre sălcii incapabil să deranjeze cu susurul său auzul trecătorului preocupat de chestiuni mai serioase. Să zicem, ca în cazul de față, că e vorba de romanul unui critic („Poveste de iarnă", de Mihai Zamfir). Cum îndrăzneala unei asemenea tentative nu-i nici nouă și nu trebuie nici descurajată, cronicarul „chemat" să-și spună părerea (România literară nr. 26) închide din ochi și se apuca de treabă.

Mai întîi, pentru că trebuie găsit un punct de plecare, respectivul va emite cîteva considerații de ordin teoretic, nici nu se poate altfel, liniștindu-și cititorii cum că n-au de ce să se mire : nu e primul critic atras de farmecele narării... Și, spre edificare, se fac trimiteri la nume care nu mai au nevoie de „susținere". Ba mai mult se găsesc și filiații cu opere redutabile, dacă nu chiar și merite suplimentare pentru opul recenzat : **„Poveste de iarnă** este, cel puțin în două puncte, mai aproape de romanele lui Camil Petrescu decît de acelea ale lui Holban. Mai întîi nu este atît de masochist-analitic ca **Jocurile Daniei**, cu care are **totuși** (subl. n.), multe asemănări ; **nu despică firul în patru** (s.n.), făcînd destul loc observației lumii înconjurătoare". Stratagema a devenit de altfel monedă bătută : nu textul e lipsit de forță de convingere, ci autorul n-a vrut să despice firul în patru. Cu alte cuvinte, forțăm comparația sau răsturnăm ordinea firească a proporției și dintr-odată dimensiunile se modifică după propria-ne dorință. Ce mi-e „Adela" lui Ibrăileanu, dacă nu tot „un roman în doi", vorba comentatorului, asijderea cu „Poveste de iarnă" ? Și uite așa, ierarhiile capătă o pitorească restructurare. Dar să urmărim mai departe opiniile criticului-recenzent despre cartea criticului-romancier. Deocamdată el ne invită să aflăm **subiectul** volumului pe care-l recomandă cu atîta convingere: „Subiectul e ușor de relatat și poate fi relatat fără a știrbi din interesul romanului". Noi credeam că din interesul cititorului, dar, în sfîrșit, neintrînd în detalii vom preciza doar că formula cu „subiectul" nu-i nici ea străină de schema partizanatului critic de care aminteam. Și astfel, mai acoperim o coloană și jumătate, tăifăsuind despre „un bărbat între două vîrste" care „telefonează de mai multe ori pe zi" unei tinere „încîntătoare". Cum însă fata „se află în urma unei dezamăgiri", îl cam ține la distanță pe timidul și tomnatecul amorez și-l tot ține pînă se termină romanul (nu înainte de a dispărea „din viața lui Stere tot așa cum intrase"). Odată subiectul deconspirat, ce se mai poate adăuga ? Bineînțeles cîteva concluzii roze (în „coadă de păun") care să-l încînte pe semnatar și să-l împace, eventual, pe cititor. Cu aceeași perspicacitate a evitării fondului problemei, cronicarul ce descoperă, de fapt ? Că proaspătul prozator „este un citadin prin excelență cu simțul străzii aglomerate și al pitorescului civilizației de același tip", că un „personaj central este telefonul care — din **Jocurile Daniei**, unde i s-a încredințat acest rol pentru întiia oară, de nu greșesc, puțini (sic !) romancieri s-au folosit de el mai bine decît Mihai Zamfir" (o fi și aceasta o calitate) și, în fine, probabil altceva nici nu există, că romanul extrem de simplu, la o privire superficială, este construit, „cu grijă și eficacitate".

Cam puține considerații, cum se vede, pentru o carte căreia i se face onoarea de a fi remarcată la rubrica „Actualitatea literară" (a prestigioasei reviste). Și pentru că orice cronică de complezență nu poate fi încheiată fără o frază cel puțin măgulitoare, nici cronica de față nu se abate de la regulă Ea sună așa : „În concluzie, **Poveste de iarnă** este un roman inteligent, agreabil, bine conceput și scris de un critic literar care-și dovedește, cu această ocazie, vocația de prozator". Cît de generoși pot fi cîteodată criticii între ei și cu ei...

Ioanid DELEANU

CONSEMNĂRI

Culegere

Sub egida Consiliului Culturii și Educației Socialiste și a Consiliului Central al Uniunii Sindicatelor din România, a apărut recent o culegere de poezie din cercurile și cenaclurile literare premiate la cea de-a V-a ediție a Festivalului național „Cîntarea României", alcătuită și îngrijită de poetul Ion Mcițoiu. Voindu-se o sinteză reprezentativă a mișcării cenacliere din țară, placheta cuprinde peste două sute de autori, din aproape toate județele patriei, premiați în festival, care semnează aproape trei sute de texte. După cum se evidențiază în prefața volumului, „s-au ales, din multitudinea poeziilor distinse în ediția menționată... un prim ciclu"... al acelora care glorifică patria, „care ne va pune sub privire creațiile poetice ale unor poeți maturizați", altele care sînt „evocări istorice încărcate de adînci semnificații, în care patosul descoperirii gloriei trecutului luminează cadranul împlinirilor prezente", precum și poeme a căror stare este cea „de încredere în actul creației poetice, exaltarea lucidă a muncii poetului", „a cultului păcii". Între laureații antologați se află și poetul sucevean Ion Cozmei (premiul I) care semnează un **„Diptic"**, din care extragem **„Castelul cu miei"** : „La cumpăna serii cu ciutura-n cer / Prin porți liniștit se strecoară cîmpia / Salcîmii își piaptănă frunza stingher / Cînd satul își leagănă blînd veșnicia // Pe marginea rîului picură miei / Cu abur de lapte respiră pădurea / Amurgul împrăștie-n tindă scîntei / Și-n muguri de rouă îmbracă securea // Se tulbură visul de sînge-n măceș / Fîntîna prin iarbă trimite poruncă / Doar mama așteaptă cu flori de cireș / Întoarcerea berzelor noastre din luncă". **(D.M.)**

Premii

■ Tînărul poet Ion Manole, de la cenaclul „Nicolae Labiș" din Suceava, a obținut marele premiu al concursului „Tudor Arghezi" de la Tîrgu Jiu. Același prestigios premiu, de data aceasta la concursul de poezie „Lucian Blaga", de la Sebeș Alba, l-a obținut Simon Petru Oprea, de la cenaclul literar al Casei de Cultură din Rădăuți.

■ La ediția a VI-a a Festivalului „Comorile Vrancei", de la Năruja, dedicat rapsozilor populari, profesoara Doina Lavric (Căminul cultural Dornești) a obținut premiul I. Remarcabilă a fost și evoluția Dafinei Florea (Căminul cultural Ilișești) și a Aglaiei Cotruț (Căminul cultural Sadova), interprete de balade, cărora li s-au conferit, de asemenea, premiul I.

■ Ansamblul vocal-folcloric din satul Costișa, comuna Todirești, formația de jocuri bătrînești și rapsodul popular Ștefan Huțan (comuna Frătăuții Noi) au obținut trofeul concursului interjudețean de folclor „Holda de aur", de la Baisa, Botoșani. **(D.M.)**

„Baia — file de istorie"

Ca în fiecare vară, comuna Baia, de lîngă Fălticeni, fostă capitală voievodală a Moldovei, a găzduit și în acest an manifestarea cultural-educativă devenită tradițională „Baia — file de istorie".

Pusă sub semnul cinstirii trecutului și omagierii marilor înfăptuiri socialiste ale poporului nostru, manifestarea a inclus, timp de o săptămînă, o bogată suită de acțiuni specifice : expuneri pe teme politice și economice, simpozioane, expoziții de artă populară, schimburi de experiență, gale ale filmului artistic și documentar etc.

La spectacolul muzical-literar organizat în încheiere și-au dat concursul formații de amatori din localitate și din alte comune învecinate. **(I.D.)**

REALIZATORI : Ion BELDEANU, George DAMIAN, Viorel DÂRJA, Ion CARP FLUERICI, Mihail IORDACHE, Gh. LUPU, Marcel MUREȘEANU, Ion PARANICI, Victor Traian RUSU, Mircea TINESCU, Alexandru TOMA

Secretariat : Eugen DIMITRIU
Tehnoredactare : Valentin MILICI

COMITETUL JUDEȚEAN DE CULTURĂ ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ SUCEAVA
Str. Mihai Viteazul nr. 48